

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puzkarski

w sprawie **J. M.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 258 § 3 k.k. i in.

procedując w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 marca 2024 r.,

w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 15 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 73/19, którym wystąpiono o rozstrzygnięcia sporu o właściwość, mającego zaistnieć między Sądem Okręgowym w Siedlcach, a Sądem Apelacyjnym w Lublinie

postanowił:

wystąpienie Sądu Okręgowego w Siedlcach pozostawić bez rozpoznania.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2015 r., II Kp 109/15, wydał wobec ówczesnie podejrzanego J. M. list żelazny i zastosował wobec niego poręczenie majątkowe w kwocie 500 000 zł. Pismem datowanym 1 czerwca 2023 r. obrońca aktualnie oskarżonego J.M. wystąpił do Sądu Apelacyjnego w Lublinie, który rozpoznawał wtedy sprawę w postępowaniu odwoławczym, z wnioskiem o zmniejszenie kwoty poręczenia do 250 000 zł. Sąd

ten postanowieniem z dnia 26 lipca 2023 r., II AKa 81/23, stwierdził swoją niewłaściwość do rozpoznania wniosku i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Siedlcach. W uzasadnieniu stwierdził, że skoro ten Sąd wydał list żelazny, uzależniając pozytywną decyzję w tym zakresie od złożenia poręczenia majątkowego, to jest właściwy do rozpoznania wniosku obrońcy. Wynika to z faktu ścisłego związania poręczenia z listem żelaznym, co powoduje, że w takim wypadku „nie sposób traktować poręczenia majątkowego jako zwykłego środka zapobiegawczego”.

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2023 r., II K 73/19, przedmiotowego wniosku nie uwzględnił. Zażalenie na to orzeczenie wniósł obrońca oskarżonego, podnosząc m.in., że zostało wydane przez sąd niewłaściwy, co skutkowało uchybieniem określonym w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. Wywodził, że aktualnie sprawa znajduje się na etapie postępowania odwoławczego i toczy się przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie, zatem ten Sąd powinien rozpoznać wniosek, a skoro sprawę w przedmiocie poręczenia majątkowego przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Siedlcach, ten Sąd powinien wszcząć spór o właściwość.

Sąd Apelacyjny w Lublinie postanowieniem z dnia 27 września 2023 r., II AKz 693/23, na podstawie art. 35 § 1 w zw. z art. 254 § 3 k.p.k. stwierdził swą niewłaściwość i sprawę J. M. w zakresie rozpoznania zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 8 sierpnia 2023 r. przekazał do rozpoznania temu Sądowi. W uzasadnieniu wskazał, że decyzja ta wynika z treści drugiego z wymienionych przepisów, który stanowi, że zażalenie na postanowienie sądu w przedmiocie środka zapobiegawczego rozpoznaje ten sam sąd w składzie trzech sędziów.

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 13 października 2023 r., II K 73/19, II Zaż 67/23, zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego w przedmiocie ustalenia sądu funkcjonalnie właściwego do rozpoznania zażalenia obrońcy.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 29 listopada 2023 r., II KO 140/23, rozstrzygnął spór w ten sposób, że jako właściwy do rozpoznania zażalenia obrońcy na postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 8 sierpnia 2023 r., II K 73/19, wskazał Sąd Okręgowy w Siedlcach. W uzasadnieniu zaznaczył, że

skoro to ten Sąd rozpoznał sprawę w pierwszej instancji, nie wszczynając wówczas sporu o właściwość z Sądem Apelacyjnym w Lublinie, to z mocy art. 254 § 3 k.p.k. w składzie trzech sędziów winien rozpoznać także zażalenie.

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 73/19, II Zaż 67/23, powołując jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k., orzekł następująco: „uchylić zaskarżone orzeczenie i sprawę w zakresie wniosku obrońcy o zmianę środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego przekazać do ponownego rozpoznania”. Widać, że ta sentencja jest niepełna, bowiem nie zawiera koniecznego elementu w postaci wskazania, któremu sądowi sprawa zostaje przekazana do rozpoznania. Nie sposób jednak przyjąć, że Sądowi Okręgowemu w Siedlcach, bowiem sprzeciwia się temu powołana podstawa prawna postanowienia, z której wynika, że rozpoznanie sprawy przez ten Sąd w dniu 8 sierpnia 2023 r. uznano za niedopuszczalne jako naruszające właściwość sądu wyższego rzędu, nadto w uzasadnieniu wprost stwierdzono, że należy zgodzić się z autorem zażalenia, iż „w odniesieniu do kwestii rozstrzyganej w zaskarżonym postanowieniu brak jest właściwości Sądu Okręgowego w Siedlcach” oraz wskazano na właściwość funkcjonalną Sądu Apelacyjnego w Lublinie. Na marginesie warto odnotować, że w końcowej części uzasadnienia postanowienia z dnia 27 września 2023 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie zamieścił uwagę, wydaje się krytyczną wobec argumentacji zawartej w postanowieniu tego Sądu z dnia 26 lipca 2023 r., bowiem wskazał, iż „stanowisko judykatury i doktryny jest jednolite co do tego, że poręczenie majątkowe orzekane obok listu żelaznego nie traci charakteru środka zapobiegawczego”.

Akta sprawy nie zostały jednak przekazane Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie, za to zarządzeniem z dnia 10 stycznia 2024 r. upoważniony sędzia skierował sprawę na posiedzenie „w przedmiocie właściwości sądu”. Na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2024 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem o sygn. II K 73/19 na podstawie art. 35 § 1 i art. 38 § 1 k.p.k. orzekł następująco: „uznać się niewłaściwym funkcjonalnie do rozpoznania sprawy w przedmiocie wniosku obrońcy oskarżonego J. M. o zmianę środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego i wystąpić do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego w przedmiocie ustalenia Sądu funkcjonalnie właściwego do

rozpoznania tego wniosku”. W uzasadnieniu doprecyzował, że chodzi o spór kompetencyjny zaistniały między Sądem Okręgowym w Siedlcach, a Sądem Apelacyjnym w Lublinie oraz że skoro postanowieniem z dnia 15 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach uchylił postanowienie tego Sądu z dnia 8 sierpnia 2023 r. i sprawę w zakresie wniosku obrońcy oskarżonego o zmianę środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego przekazał do ponownego rozpoznania, to „wytworzył się stan prawny, o którym wspomniał Sąd Najwyższy w swoim postanowieniu z dnia 29 listopada 2023 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przedstawiony przebieg postępowania każe uznać, że wystąpienie Sądu Okręgowego w Siedlcach nie uwzględnia realiów procesowych sprawy i jest bezprzedmiotowe, bowiem obecnie nie ma podstaw do wszczynania sporu kompetencyjnego między sądami z inicjatywy tego Sądu. Wypada natomiast przyjąć, że zaistniało nieporozumienie, wynikające z wadliwego zredagowania przez Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowienia wydanego 15 grudnia 2023 r. oraz zbyt daleko idącej interpretacji postanowienia Sądu Najwyższego. Jak wyżej podano, postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 15 grudnia 2023 r. uchylono zaskarżone postanowienie tego Sądu z dnia 8 sierpnia 2023 r. i przedmiotową sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, w części dyspozytywnej nie wskazując sądu, któremu sprawa jest przekazana. Lektura uzasadnienia postanowienia nie pozostawia jednak wątpliwości, że Sąd Okręgowy w Siedlcach stanął na stanowisku, iż właściwy do rozpoznania sprawy jest Sąd Apelacyjny w Lublinie. W takim razie sentencję postanowienia powinien sformułować następująco: „uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę z wniosku obrońcy oskarżonego J.M. o zmianę środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego przekazać do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie”. Można jednak przyjąć, że wada sentencji, polegająca na braku wskazania sądu, któremu sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania, może być usunięta przy zastosowaniu art. 105 k.p.k., bowiem przy uwzględnieniu, że w świetle art. 94 § 1 k.p.k. część dyspozytywna postanowienia tworzy wraz z uzasadnieniem jedną całość, nie będzie to uzupełnienie orzeczenia o istotną treść, która nie została w nim zawarta. Wracając zaś do wystąpienia Sądu Okręgowego w

Siedlcach, nasuwa się przypuszczenie, że postanowienie tego Sądu z dnia 15 grudnia 2023 r. odczytano jako stwarzające pole do wszczęcia sporu kompetencyjnego, przy uznaniu, że sprawa wróciła do etapu, kiedy istniało jedynie postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 lipca 2023 r., przekazujące sprawę w zakresie poręczenia majątkowego stosowanego wobec J. M. do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Siedlcach. Nie wydaje się to prawidłowe, bowiem przy całościowym odczytaniu postanowienia tego Sądu z dnia 15 grudnia 2023 r. należy przyjąć, że de facto zawiera ono decyzję o przekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie. Zatem niesłusznie Sąd Okręgowy w Siedlcach uznał, że zachodzi sytuacja uzasadniająca wszczęcie sporu kompetencyjnego z tym Sądem. To raczej Sąd Apelacyjny w Lublinie, po przekazaniu mu akt sprawy z postanowieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 15 grudnia 2023 r., spór taki mógłby wszcząć w razie uznania tego orzeczenia za błędne. W uzupełnieniu należy zauważyć, że Sąd Najwyższy nie sugerował, iż wydanie przez Sąd Okręgowy w Siedlcach orzeczenia kasatoryjnego da od razu możliwość wszczęcia sporu kompetencyjnego między sądami. Wskazał jedynie, że rysujący się w sprawie pogląd o braku właściwości Sądu Okręgowego w Siedlcach do rozpoznania wniosku obrońcy J.M. „będzie mógł być przedmiotem ewentualnych dalszych rozważań i rozstrzygnięć sądowych jedynie w przypadku uchylenia postanowienia z dnia 8 sierpnia 2023 roku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania”. W tym stanie rzeczy nasuwa się konstatacja, że właściwym postąpieniem Sądu Okręgowego w Siedlcach będzie podjęcie czynności wynikających z prawidłowego odczytania postanowienia tego Sądu z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 73/19, II Zaż 67/23.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[SOP]

